

ΚΙΜΩΝ ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ¹

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

ΙΓ'.

Τοῦ Κίμωνος τὸ τάγμα ἀποτελεῖ μέρος τοῦ στρατοῦ τῆς καταλήψεως. Καὶ μετ' αὐτὴν δὲ ἐξῆλκουσθεῖς οὗτος ἀπὸ τριῶν μηνῶν φρουρῶν ἐν Λαρίσσι, ἐνῶ ἡ οἰκογένειά του παρκαμένει ἐν Ἀθήναις. Ἡ ἀπομάκρυνσις θὰ ἦτο ὅλως προσωρινή, ὁ δὲ Νικόλαος Βερτῆς, ὁ ὁποῖος ὑπηρετεῖ ἐν Ἀθήναις θὰ ἐπεμελείτο τῆς οἰκογενείας του. Ἄλλως τοῦ εἶχεν ὑποσχεθῇ τοῦτο ῥητῶς.

— Μείνατε ἡσυχός, τῷ εἶπε. Δὲν θὰ περάσῃ ἡμέρα χωρὶς νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σπίτι σας. Εἰς ὅ,τι καὶ ἂν χρειασθοῦν θὰ ἦμαι πρόθυμος. Διότι δὲν γίνεσθαι δι' ἐμὲ μεγαλητέρα χρεὰ ἀπὸ αὐτὰς τὰς μικρὰς ὑπηρεσίας, ἀπέναντι τῶσιν ἐκ μέρους σας εὐεργεσιῶν. Καὶ ἀνεχώρησεν ὁ Κίμων ἡσυχός καὶ γαλήνιος, τὸ πρῶτον ἀποχωριζόμενος τῆς οἰκογενείας του.

Εἶχεν ἔλθει ἤδη ὁ Ὀκτώβριος· καθ' ὅλας δὲ τὰς προβλέψεις θὰ διήρχετο τὸν χειμῶνα ἐν Λαρίσσι. Τοῦτο δὲ καὶ εἶχεν ἀναγγεῖλει μὲ πολλήν του στενοχωρίαν καὶ εἰς τὴν γυναῖκά του καὶ εἰς τὸν Νικόλαον.

Ἄλλ' εὐφρόσυνος ἐκπληξίς ἐπεφυλάσσετο εἰς αὐτὸν τὴν ἐπιούσαν τῆς εἰς τὴν οἰκογένειάν του ἀναγγελίας τῆς τῶσιν δυσχερέστου εἰδήσεως.

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ στρατοῦ τὸν ἐπέφορτισε μὲ εἰδικὴν ἐμπιστευτικὴν ἀποστολὴν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον.

— Νὰ φύγῃς, λοχαγέ, ἀμέσως, τῷ εἶπε, καὶ πρὶν πᾶς ἀκόμη στὸ σπίτι σου νὰ παρουσιασθῇς εἰς τὸν ὑπουργὸν καὶ νὰ τῷ ἐκθέσῃς ὅσα σοῦ ἐνετιστεύθην.

Εὐχαρεστοτέραν διαταγὴν δὲν ἔλαβε ποτὲ ὁ Κίμων. Διὰ τοῦτο ἔσπευσεν εἰς Βόλον ἄνευ ἀποσκευῶν, ἀναχωρήσας ἀπὸ τῆς πρωίας καὶ τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἐπεβιβάζετο τοῦ διὰ τὸν Πειρικὴν ἀτμοπλοίου.

Ἄλλ' ἡ τύχη παρενέβαλε προσκόμματα εἰς τὴν σπουδὴν του. Κατὰ τὴν διαβάσιν τοῦ Εὐρίπου ἐβλάβη τοῦ ἀτμοπλοίου ἡ μηχανὴ καὶ ἐδῆσε νὰ ἐξῆλκουσθῇ τὸν ὁρόμον του διὰ ξηρᾶς.

Λαμβάνει ἵππον τῆς ἐν Χαλκίδι ἐρίπτου ἐνορωτίας τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἀκολουθεύμενος ὑπὸ εὐρίπου χωροφύλακος τρέπεται πρὸς τὴν ὁδὸν τῶν Θηβῶν.

Ἡ χρεὰ τὸν ἐπλημμύρει ἐφ' ὅσον προσήγγιζεν εἰς τὰς Ἀθήνας· καὶ ἐπέσπευδε πάντοτε τοῦ κεκμηκότος ἵππου του τὸν τριποδισμόν.

Ἀφοῦ δὲ ἐξεπλήρωσε τὴν ἐντολήν του εἰς τὴν ὁποίαν πολὺ ἐχρονотρίβησε, διότι ἐδῆσε νὰ ἀναμείνῃ τὸ πέρας νυκτερινὸν ὑπουργικὸν συμβούλιον,

ἐτράπη πρὸς τὴν οἰκίαν του, περὶ τῇ δεκάτῃ ὥρᾳ τῆς ἐσπέρας.

Λέγουσιν ὅτι ἡ ψυχὴ κατὰ τὴν προσέγγισιν κρίσιμον τοῦ βίου στιγμῶν, ἐξ ἐκείνων καθ' ἃς γράφεται μὲ ἐρυθρὰ γράμματα ἀμετάκλητος ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις τῆς Εὐμαρμένης διασχίζει τὸν μελανὸν πέπλον τῆς Ἀγνοίας, καὶ παρουσιάζει εἰς ἡμᾶς, συγκεχυμένους ἐν σκιερᾷ εἰκόνι, τὰς τραγικὰς σκηνὰς τῶν συμφορῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ μᾶς πλήξουν· ὅτι τότε, ὅλως ἐξ ἐνστίκτου καὶ χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ ἀποδώσωμεν τὸν λόγον τῶν συναισθημάτων τούτων, ὁ Φόβος θέτει ἐπὶ τοῦ τραχήλου ἡμῶν τὴν παγερὰν αὐτοῦ χεῖρα, παρακολουθεύμενος ἀπὸ τὴν μακρὴν αὐλήν του, τὴν Θλίψιν καὶ τὴν Ἀπόγνωσιν. Αὗτοι, λέγουσιν, τότε τὸ ἐν ἡμῖν Πνεῦμα τὰ δεσμὰ, κατὰρτίζεται τὰ προσκόμματα τὰ γήινα καὶ ὑπερ-νικῶν τὴν ἀτέλειαν τῶν παπερασμένων δυνάμεων τῶν αἰσθήσεων, βλέπει καὶ ἀκούει ὅ,τι δὲν δυνάμεθα νὰ ἀκούσωμεν δι' αὐτῶν. Πάσχωμεν τότε, πολὺ πάσχωμεν, ἐν ἀσυνειδησίᾳ τοῦ αἰτίου· τὰ στήθη ἡμῶν πιέζει ἡ ὀδύνη καὶ ἐπιτακτικὴ συνέχει ἡμᾶς ἡ ἀνάγκη νὰ ῥήξωμεν κραυγὴν, κραυγὴν ἐπικλησίαν ἀνάγκης. Τῆς ἐπικραυεμένης καταστροφῆς ἡ εἰκὼν, νεφελώδης τὸ πρῶτον καὶ ἀπροσδιόριστος, χρωματίζεται κατὰ μικρὸν καὶ λαμβάνει σάρκα πρὸ τῶν ὀρθαλμῶν τῆς ψυχῆς. Ἡ καρδίᾳ ἡμῶν τείνει τότε νὰ διαρρηγῇ καὶ σπεύδωμεν τρέμοντες, ὅπως λύσωμεν τὴν ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἀγνώστου κακοῦ ἀγωνίαν, ὅπως ἀντιμετωπίσωμεν τέλος τὴν συμφορὰν ἐν ἐπιγνώσει, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ φωτός τῆς ἡμέρας, ἀντὶ νὰ διώκουν ἡμᾶς ἀσύλληπτα φάσματα.

Εἶναι ἡ θεωρία τῶν προκασιθημάτων αὐτῇ, ἡ ποιητικὴ καὶ πείθουσα.

Ἄλλ' ἂν τις ἐξ ὑμῶν, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, ἐκένωσε ποτὲ τῆς ὀδύνης τὴν κύλικα, ἔσχε τὴν εὐνοίαν τῆς τοιαύτης τοῦ Πνεύματος προειδοποιήσεως, ὅταν ἡ συνετελεῖτο μακρὰν αὐτοῦ ὁ μηδενισμὸς προσφίλους ὑπάρξεως ἢ ἄλλῃ τις ἐνέσκηπτεν ἐπ' αὐτοῦ δυστυχία ἐξ ἐκείνων αἱ ὁποῖαι φέρουν ἐν μιᾷ νυκτὶ τὸ γῆρας, αὐλακόνουν τὸ πρόσωπον διὰ ρυτίδων καὶ στρώνουν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς χιόνας·

Δὲν τὸ πιστεύω. Καὶ χωρὶς νὰ γνωρίζω τὸ διατί, γελῶ, γελῶ πάντοτε μὲ τὰ προκασιθήματα. Διαφέρει ἡ περίπτωσις καθ' ἣν ἐκ δεδομένων πραγμάτων αἰτίων ἐπιφοιτᾷ εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν ὁ φόβος καὶ ἡ ἐπὶ τούτῳ θλίψις, αἵτινες πλαστοπροσωποῦν τότε αὐτὰ τὰ λεγόμενα προκασιθήματα.

Ἄλλ' ὁ Κίμων οὐδεμίαν εἶχεν ἀφορμὴν νὰ ἀνησυχῇ. Διὰ τοῦτο ἐφ' ὅσον ἐπλησιάζεν εἰς τὴν οἰκίαν του ὑπερεξέχειλίζεν ἐν αὐτῷ ἡ χρεὰ καὶ ἐπιθύριζεν εὐθυμὸς φαῖδρον ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἦτο πολὺ τοῦ συρμού μεταξύ τῶν ἐν Λαρίσσι ἐπιστράτων.

Τί χρεὰ, ἐσκέπτετο, γιὰ τὴν γυναῖκα του, αὐτὴν ποῦ ἐλκιάγονταν· πῶς θὰ περάσῃ τὸ χειμῶνα του στὸ χιονόδροχο καὶ στὸ βούρκο τῆς Λαρίσης, τί εὐτυχία γιὰ τὰ παιδιὰ του, ὅταν θὰ τοὺς σφίξῃ ἄξαχρα στὴν καρδίᾳ. Ἀλλὰ θὰ ἀποκομίσθηται τῶρα τὰ μικρὰ του, κ' αὐτὸς θὰ τὰ ξυπνήσῃ μὲ

¹ Ἴδε σελίδα 298.

ἐνα γλυκό, γλυκό φιλή· καὶ θὰ ξυπνήσουν τρομαγμένα, θὰ τὸν γνωρίσουν ὕστερα καὶ τὰ μικρὰ χεράκια τους θὰ ἀνοίχουν γιὰ ν' ἀγκαλιάσουν τὸ κεφάλι τοῦ πατέρα.

Ἀνδρὸς φωτὸς ἡ ὥρα αὐταύγεια ἐφώτιζε τοῦ κοιτῶνος τὸ παράθυρον.

— Αὐτὸ εἶναι τὸ φῶς τοῦ καντηλιοῦ, διενόηθη. Πῶς; ἐπλάγιασε λοιπὸν ἀπὸ τώρα ἡ Ἀνθή;

Κρούει τὴν θύραν, ἀλλὰ δὲν ἀνοίγεται τὸ παράθυρον, ἀλλὰ δὲν προκύπτει ἀπ' αὐτοῦ ἡ μορφή τῆς γυναικὸς του.

Κρούει ἐπανειλημμένως, κρούει ἰσχυρότερον, καλεῖ τὴν γυναῖκα του κατ' ὄνομα, ἀλλ' εἰς τὴν φωνὴν του ἀπαντᾷ κραυγὴ τρόμου τῆς γυναικὸς του, ἀνδρική φωνή, θόρυβος, ἐσπευσμένα βήματα.

Τί συμβαίνει εἰσέτι δὲν ἀντιλαμβάνεται. Ἀλλ' ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ εἰσέλθῃ ἐκεῖ, αὐτοστιγμὴ νὰ εἰσέλθῃ, τοῦ πιέζει τὸ στῆθος.

Λακτίζει καὶ διασείει τὴν ἐλαφρὰν θύραν ὡς μηχανώδης. Τὰ τεταμένα νεῦρά του δεκαπλασιάζουν τὰς δυνάμεις του, ἐπὶ τέλους δὲ χαλαροῦται αὕτη καὶ ὑπενδίδει.

Διασκελίζων τὴν μικρὰν κλίμακα χύνεται, ὡς φρενόπληκτος, εἰς τὸν κοιτῶνα του· ἐνῶ δὲ αὐτὸς εἰσορμᾷ, σκια μελανή, ἡ ἑνσάρκος σκία τοῦ ἀγνώστου ἐχθροῦ, τοῦ δολοφόνου τοῦ βίου του, πηδᾷ μετὰ δούπου ἀπὸ τοῦ παραθύρου εἰς τὴν ὁδόν.

Καὶ ἡ ἀθλία ἐκείνη, λυσίκωμας, ἡμίγυμνος, περισυλλέγεται ἄφρονος, ἐνεή, γονυκλινῆς ἐν τῇ γωνίᾳ, ἐν ἀλλόφρονι τρόμῳ ἀναμένουσα τὸν θάνατον ἀπὸ τῆς τιμίας ἐκείνης χειρὸς, ἡ ὁποία τὴν εἶχεν ὑπεγείρει, ἡ ὁποία τόσον τὴν εἶχεν ἀνυψώσει.

Λευκὸς ὡς σουδάριον ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ τοίχου· οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἠνοιχθήσαν ἄγριοι, ὡς ἂν ἐμελλον νὰ ἐκχυθῶσι τῶν κογχῶν, καὶ ἀπεπειράθη νὰ ῥήξῃ κραυγὴν. Ἀλλ' ἡ κραυγὴ αὕτη ἐπνίγη εἰς ῥόγγον ἐντὸς τοῦ λάρυγγος, κί ἄρτηραί τοῦ προσώπου ἐξοιδημέναι διεγράφοντο ὡς κυανοὶ ῥυάκες ἐπὶ τῆς μορφῆς του καὶ τὸ στόμα διεστράφη ἐν ἀφράστῳ ὁδῶν, ὡς ἐὰν τὰ δάκρυα τῆς λύσσης τὰ ὁποῖα ἐπλημμύρουν τὴν καρδίαν του ἀνῆρχοντο μετὰ τῶν λυγμῶν, ὡς ῥευστοποιημένους μύλυβδος πυροπολῶν τὸν λαίμῳ του.

Ἐσχεν ἐν τούτοις τὴν δύναμιν νὰ ἀνασπᾷ τὸ ξίφος του καὶ σιωπηλός, ἄφρονος, δικαιοδότης ἄμα καὶ ἐκτελεστής, χωρεῖ πρὸς τὴν γυναῖκα του, ἥτις μόνος τὰς λέξεις, Σκότωσέ με, τὸ ἀξίζω, κατώρθεσε νὰ ψελλίσῃ.

Ἀλλὰ δὲν εἶχε προχωρήσει δύο βήματα καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του προσέπεσαν ἐπὶ ξίφος ἐρριμμένον ἐπὶ τῆς τραπέζης. Αναγνωρίζει τὸ ξίφος, τὸ ὁποῖον αὐτὸς εἶχε δωρήσει εἰς τὸν Νικόλαον Βερτῆν, ὅταν ἐγένετο ἀνθυπολοχαγός, βλέπει πρὸς τούτοις πληθύνον ἀνθυπολοχαγὸν ἀνεστραμμένον, καὶ ἐν αὐτῷ χρυσοῖς γράμμασι τὰ στοιχεῖα Ν. Β.

Υπάρχουν βαθμοὶ δυστυχίας ὑπερβαίνοντες τὴν δύναμιν τῆς αἰσθητικότητος τῆς ψυχῆς, ἥτις μόνον ἐν τῷ δυνατῷ μέτρῳ εἰσδέχεται τὴν ὁδὸν, ὡς τὸ κεκορεσμένον ὕδωρ, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου τὸ πλεονάζον μένει ἀδιάλυτον.

Οὕτω καὶ τὸ πλήγμα τοῦτο ὑπερέβαινε τὴν ἀντίληψιν τῆς ψυχῆς τοῦ Κίμωνος. Ἀλλὰ καὶ ὅσον ἀντελαμβάνετο ἐξ αὐτοῦ ἦτο ὑπέρτερον τῶν δυνάμεων τῆς καρδίας του, ὅπως τὸ βαστάσῃ.

Ἐξέτεινε τὰς χεῖρας ἀπὸ τῶν ὁποίων ἔπεσε μετὰ πατάγου τὸ ξίφος του καὶ τὰς ἐκίνει ὡς νὰ ἐκωπηλάτῃ ἐν τῷ κενῷ, ὡς νὰ ἐξήτῃ ἐν αὐτῷ ἔρεισμα.

Καὶ περιέστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς κύκλῳ μετὰ δέους ἡλιθίου, ὡς ὅταν ἀνατρέπεται τῆς δημιουργίας ἡ τάξις, ὅταν ῥηγνύεται ἡ γῆ καὶ πληροῦν τὰ ῥήγματα αὐτῆς ἐρείπια πίπτοντα. Ἐνόμισεν ὅτι τὸ ἔδαφος ὑπεχώρει πρὸ τῶν ποδῶν του, ὡς νὰ ἐπάτῃ ἐπὶ σφαίρας συστρεφόμενης μετὰ ταχύτητα ἰλιγγιώδη καὶ ὅτι ἐπιπτεν, ἐπιπτεν, ἐν βραχέθρῳ σκοτεινῷ, ἀπυθμένῳ, ἀτελευτήτῳ. Τὸν ἐγκατέλιπεν ἡ φωνή, ὡς ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν δεινοῦ ἐφιάλτου καὶ ἰδρὼς ὡς ὁ τῆς ἐσχάτης ἀγωνίας κατελείβετο παγερὸς ἀπὸ τῶν κροτάφων του.

Τέλος ἡδυνήθη νὰ ἀθρῶσῃ λέξιν, ἥτις ἐξήρχετο ἀπὸ τοῦ στόματός του βραγχνὴ ὡς ἀπὸ τῶν ἐγκάτων τοῦ στήθους, καὶ ἐπανελαμβάνετο ἄτονος, συριστική, ὡς ῥόγγος.

— Αὐτός; αὐτός; αὐτός;

Καὶ τὴν προσέβλεπεν ἐν αὐξούσῃ ἀλλοφορῶν, μετὰ τεταμένον τὸν λαίμῳ καὶ τὰς χεῖρας, ὡς ἐν σπασμωδικῇ καταληψίᾳ· καὶ ἡ βραγχνὴ φωνὴ ἐπανελάμβανε τὴν ἀνέφραστον ἀπορίαν, ὡς ἂν ἡ εὐγλωττος μαρτυρία, ἡ κραυγὴ τῶν πραγμάτων τῶν ἀπτῶν, τῶν ἀνηλεῶς αὐτοφῶρων ἐμνησίζετο πρὸ τοῦ ἀδυνατοῦ τῆς ὑποθέσεως τοιαύτης ἀνοσιουργίας, ὡς νὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐπισφραγίσῃ τὴν βεβαιότητά τοῦ διπλοῦ θανάτου τῆς καρδίας του, τῆς ἐνόχου γυναικὸς ἡ ὁμολογία.

— Αὐτός; αὐτός; αὐτός;

Καὶ ἡ ἀθλία ἐκείνη δὲν ἔσχε τὴν δύναμιν νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸ ἀπαίσιον ἐρώτημα.

Πάντοτε γονυκλινῆς ἔκλινε ταπεινότερον τὴν κεφαλὴν ἐν σχήματι σιωπηρᾶς κατανεύσεως, καὶ ἐπιθύρισε καὶ πάλιν διὰ φωνῆς ἐσθεσμένης.

— Σκότωσέ με, τὸ ἀξίζω, σκότωσέ με.

Ἀλλ' αὐτὸς ὀρθούμενος ἀποτόμως ἐν αἰφνιδίᾳ ἐξεγέρσει, ὡς ὁ ναυαγὸς ὅστις, δι' ἀπέλπιδος ἀντιδράσεως, πλήττων τὴν μυκωμένην θάλασσαν, ἥτις ζητεῖ νὰ τὸν ἀπορροφήσῃ, ὑψοῦται πρὸς στιγμὴν ὀρθὸς ἐπὶ τῶν κυμάτων,

— Ὅχι, εἶπε, καταραμένη· θὰ ζήσης ἐσύ, θὰ ζήσης. Λέγουν πῶς εἶνε διπλὴ ἀτιμία στὸν ἄνδρα νὰ λερῶσῃ στὸ αἷμα μιανῆς ἀπὸ σὰς τὰ χέρια. Ἀπὸ κάποιον ἄλλο ἔχω χρέος νὰ καθαρίσω τὴ γῆ. Ὅσο γιὰ σένα, κάτι μού λείπει, ἐδῶ μετὰ τὴν καρδιά, πῶς θὰ ἐβγαίνεις πολὺ κερδισμένη ἀπὸ αὐτὸ τὸ σκοτεινὸ παιχνίδι τοῦ Σατανᾶ, ἂν σὲ ἔκανα νὰ κερδίσης τὸ θάνατο. Θὰ ζήσης, καταραμένη, θὰ ζήσης· τὸ ξέρω καλὰ πῶς, χαρίζοντάς σου τὴ ζωὴ, σοὺ χαρίζω ὁδὸν πολὺ πλεῖον ἄγριο, πολὺ πλεῖον φαρμακρό, πλεῖον σκοτεινὸ ἀπὸ τὸ θάνατο· ὁδὸν ποῦ θὰ κάμῃ νὰ στήσουν χορὸ ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς τῆς κολάσεως οἱ δαίμονες. Ἡμπορεῖς νὰ φύγῃς.

Ἀλλ' αὕτη ἡ δὲν ἤκουσε ἡ δὲν ἐπίστευεν. Ἐμμένεν ἐκεῖ, ὡς κατηλωμένη, ὡς ἀπολιθωθεῖσα.

Τὴν στιγμήν ἐκείνην ἀπὸ τῆς κλειστῆς θύρας τοῦ παρακειμένου δωματίου ὃ, ὡς μελαγχολικὸν παρὰ-πονον, ἰδιάζων ἐκείνος κλαυθμὸς κοιμωμένου παιδίου ἐπληξέ τὰς ἀκοάς του.

Ἀνεπόλησε τότε ὅτι ἦτο πατήρ.

Εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον. Ὁ Φαίδων καὶ ἡ Θά-λεια ὑπνωττον γαλήνια, καὶ ὑπηρεύοντο τὰ μικρὰ των στήθη· καὶ ἡ ἀναπνοή των ἤρεμος ἤκουετο ὡς αὔρας ψιθυροῦ.

Τῷ ἐπῆλθε τότε παράφρων, ἀλλόκοτος σκέψις. Ἐπίστευεν ὅτι στιγμής μόνον ἔαν ἔμενον τὰ μικρὰ του ἐν τῷ καταράτῳ ἐκείνῳ οἶκῳ θὰ ἐξέπνεον, ὡς ἔαν τὸ δηλητήριον τῶν ἐνόχων, τῶν θεοστυγῶν ἐκεί-νων ἐρώτων, ὑπῆρχεν ἐν τῷ φυσικῷ κόσμῳ καὶ ἐ-πλεεῖν ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ ἐκείνῃ φονικόν.

— Σηκωθῆτε δυστυχημένα, διπλάρρανα, ση-κωθῆτε.

Καὶ τὰ κατεφίλει ζητῶν νὰ τὰ ἀφυπνίσῃ.

— Ἀ! Ὁ πατέρας μας, ὁ καλὸς μας πατέρας. Καλὴ σπέρα, πατέρα.

Περίεβαλον μὲ τὰς μικρὰς των χεῖρας τὴν κεφα-λήν του καὶ ὁ ὕπνος πάλιν ἐπεκάθισεν ἐπὶ τῶν βλε-φάρων των. Ἀλλ' αὐτὸς ψιθυρίζων, ὡς κατ' ἑαυτόν.

— Γλήγωρα, γλήγωρα· μακροὰ ἀπὸ δὴ μῆσα, τὰ ἡγείρεν ὡς ἦσαν, γυμνά, περιβάλλον τοὺς πόδας των οἱ ἄμφοτέρων των χειρῶν, ἐνῶ αἱ μικρὰ κε-φαλαί των ἐκρέμαντο ὀρθανῶς ἀνωθεν τῶν ὤμων του, καὶ οὕτω διεσκέλισε τὸν κοιτῶνα τῆς ἀτιμώσεώς του. Καὶ ὁ Φαίδων ἀφυπνιζόμενος καὶ βλέπων τὴν μη-τέρα του συνεσπειρωμένην ἐν τῇ γωνίᾳ, ἐψιθύρισεν, ὡς ἐν ὀνείρῳ.

— Πού μὰς πάει, μανοῦλά μου, ὁ πατέρας μας;

Ἀλλὰ δὲν ἀπήντησεν ἡ ἐνοχος μήτηρ. Δὲν ἡ-γέρθη καὶ. Ἐξέτεινε μόνον τὰς χεῖρας, ὡς νὰ ἐξή-τει διὰ τῆς ἀφώνου ταύτης ἱκεσίης τὴν χάριν νὰ τὰ ἐναγκαλισθῇ, νὰ τὰ φιλήσῃ τὰ παιδιὰ της, τὰ ὁποῖα τελευταίαν φορὰν ἐβλεπε τόσον ἀμυδρῶς διὰ μέσου τοῦ πέπλου τῶν δακρύων της, ὑπὸ τὸ ἄτονον ῥῶς τῆς λυχνίας. Ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐκστο-μίσῃ λέξιν. Λυγρὸς μόνον ἀφράστου ὀδύνης, τὸν ὁποῖον θὰ ἤκουσε βέβαια ὁ Θεὸς τοῦ ἐλέους, ἀνῆλθεν ἀπὸ τοῦ στήθους τῆς ἐνόχου μητρός, αἱ δὲ χεῖρές της ἐπεσαν ὀρθανεῖς καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐνῶ αἱ τρεῖς ἐκείναι ὑπάρξεις, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἀποτελεῖσαι τὴν οἰκογένειάν της ἐξηρανίσθησαν.

Ἄν τις τὴν στιγμήν ταύτην ἐν τῷ μέσῳ τοῦ νυ-κτίου σκότους ἤθελε συναντήσῃ τὸν ἄνθρωπον τοῦ-τον, μὲ ἀνοικτὸν τὸ στήθος, μὲ τὴν πτωματικὴν μορφήν καὶ τοὺς ἀπλανεῖς ὡς νεκροῦ ὀφθαλμούς, μὲ ἐρριμμένα ἐπ' ὤμου τὰ ἡμίγυμνα μὲ τὰ λευκὰ ὑπο-κάμισα παιδιὰ, ἤθελεν ὑπολάβῃ ὅτι συνήντησε τὸν ὀλέαντον, ἀπάρχοντα κρυφα δύο μικροὺς ἀγγέλους κοιμηθέντας τὸν ἀτέρμονα ὕπνον.

Ποῦ ὑπάγει δὲν γνωρίζει. Ὑπάρχει μόνον εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ τὰ ἀπαγάγῃ μακρὰν τοῦ καταρά-του οἴκου, νὰ προσφυλᾷ τοὺς τρυφεροὺς βλαστοὺς του ἀπὸ τῆς πνοῆς τοῦ λίθου τοῦ μητρικοῦ ὀνείδους.

Καὶ σύρεται καμπτόμενος ὑπὸ τὸ βῆρος τοῦ ἐμ-ψύχου ἐκείνου φορτίου, ὑπὸ τὸ βῆρος τοῦ τραγικοῦ φορτίου τῆς ἀνηκέστου ὀδύνης του.

Ἀλλ' ἀφυπνίσθησαν ἤδη βιγούντα τὰ τέκνα του· καὶ οἱ λόγοι των ἔτι μᾶλλον παρὰλύουν τὰς ὑπο-λειφθεῖσας εἰς αὐτὸν δυνάμεις.

— Ἀχ, ποῦ μὰς πάει, πατέρα μου, ἔτσι νύχτα γδυμνά;

— Κρουῖνω, ροβοῦμαι, πατέρα μου.

Καὶ ἐξερράγησαν εἰς θρήνους.

— Γυρίσέ μας στὴ μάνα μας, πατέρα.

— Σιωπὴ, σιωπὴ, τοῖς ἐψιθύρισε καὶ πάλιν, μὴ μιλάτε διόλου, θὰ σὰς ἐρθῇ κακὸ.

Ἡ δὲ φωνὴ του μετ' ὅλην τὴν ἀτονίαν ἦτο οὕτω συριστική, τόσον ἀγρία, ὥστε κατεπτοῦθη-σαν, συνεστάλησαν ἐπὶ τοῦ στήθους του καὶ ἔκλειον περίτρομα.

Ἔστη πρὸς στιγμήν καὶ τὰ ἀπέθεσε χιμαί.

Ποῦ νὰ πάη; Τί θὰ γείνουν αὐτὰ τὰ μικρὰ; καὶ πῶς θὰ διασκελίσῃ αὐτὴ τὴ μαύρη καταδόθρα ποῦ ἔσκαψε ἐμπρὸς τοῦ ἡ ἀτιμίας, μ' αὐτὸ τὸ φορτίο τῶν δυστυχησμένων παιδιῶν, ὅπου ἐκρέμασε ἀπὸ μόνῃ τὴν ξεκλειδωμένη ὑπαρξί του ἡ συμφορὰ;

Ἡσθάνθη ἀπόλυτον τὴν ἀνάγκην ἐρείσματος τι-νός, φίλου ἀρωγῆς.

Ἡ θύρα τοῦ οἴκου τοῦ καλοῦ φίλου του τοῦ Φιλίπ-που Βράγχα δὲν ἦτο μακρὰν. Ἦσαν σχεδὸν γείτονες.

Ἐσῆρθη ἕως ἐκεῖ. Τὴν ἔκρουσε μετὰ ἀγρίου πα-τάγῃ, καὶ παρκαμερίζων τὸν ὑπηρετήν καὶ σύρων ἐπὶ τῆς κλίμακας τὰ τέκνα του ἀνῆλθε.

Οὔτε ὁ Φίλιππος Βράγχας, οὔτε ἡ σύζυγός του εἶχον κατὰκλιθῇ.

Ἐδράμουν πρὸς αὐτόν, τὸν ὁποῖον ἐπίστευον εὐ-ρισκόμενον ἐν Λαρίσῃ, κατὰπληκτοὶ πρὸ τῆς οἰ-τρῆς θέας τοῦ τραγικοῦ συμπλέγματος.

Ὁ τι ἐβλεπεν, ἤρκεσεν εἰς τὸν Φίλιππον διὰ νὰ χυθῇ ἄπλετον ἐν τῇ διανοίᾳ του τὸ ῥῶς τῆς εἰδε-χθούς ἀληθείας.

Καὶ ἐνῶ ἡ Ἀσπασία, λαβούσα εἰς τὴν ἀγκάλην τὰ μικρὰ τοῦ Κίμωνος τὰ ἔφερεν εἰς τὸν κοιτῶνα τῶν τέκνων της, προσπαθεύσα νὰ τὰ πραινῇ διὰ τῶν θωπειῶν καὶ τῶν φιλημάτων της, ὁ Φίλιππος χωρὶς τίποτε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, χωρὶς τὰ χεῖλη του νὰ προσφέρουν βανθύσους παραμυθίας λόγους, τὸν ἐσφιγγεν ἐπὶ τοῦ στήθους του μετὰ στοργῆς ἀδελ-φοῦ καὶ ἀνέμιζε τὰ τίμια δάκρυα τῆς φιλίας πρὸς τὰ δάκρυα τῆς ὀδύνης τὰ ὁποῖα ἴλεως ὁ Θεὸς ἀνή-γαγε πρὸς στιγμήν ὑπὸ τὸν συγκλονισμὸν τῆς περι-πτύξεως ἐκείνης εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ Κίμωνος.

Καὶ τὸν ἔσυρεν ὡς παιδίον καὶ τὸν ἐκάθισεν ἐπὶ ἔδρας.

— Ἡ ἀγαθὴ σου σύντροφος, ἃς στηρίξῃ, καλὲ μου Φίλιππε, γιὰ λίγο αὐτὰ τὰ μικρὰ. Αὐριο θὰ χρειασθῶν πιστεῖω τῆς φροντίδας τῆς πονετικῆς καρδίᾳ σου γιὰ τὸ ὀρφανοτροφεῖο.

— Μὴ μοῦ λές αὐτὰ, Κίμων, γλυκὲ μου φίλε. Θὰ ζήσης, μαρτυρικὴ ψυχὴ καὶ αὐτὰ τὰ παιδάκια θὰ σοῦ φέρουν μὲ τὸν καιρὸ τὴν παρηγορίαν καὶ τὴ λήθη.

— Ἀς τὰ ἀφήσουμε αὐτὰ τώρα, Φίλιππε· δὲν εἶναι τῆς ὥρας. Εἶναι ἄλλα ποῦ βιάζουν πολὺ. Ἀμα φέξῃ αὐριο θὰ ἔχῃς δουλειά. Πάρε μαζί σου ἐνα συνάδελφον τῆς ἐκλογῆς σου. Εἶναι ἀνάγκη νὰ

πάτε νὰ βρῆτε κάποιον. Ἀλλὰ νὰ προσπαθήσης νὰ τὸν μαντεύσης αὐτόν, Φίλιππε, νὰ τὸν μαντεύσης· καὶ οὔτε ἐγὼ νὰ προσφέρω τὸ ὄνομά του, οὔτε σὺ νὰ τὸν ὀνομάσης. Ἄν τὸ πῶ ἐγὼ τὸ ὄνομά του θὰ καῶ, γιατί βράζει αὐτὸ τὸ ὄνομα, λυωμένο μολύβι στὴν καρδιά μου. Μὰ οὔτε νὰ τὸ ἀκούσω, γιατί θὰ πέσω σὰν νὰ ἐσπούσε ἀπάνω στο κεφάλι μου κεραυνός.

Καὶ ἐν σπασμωδικῇ περισφίγγει βυθίζων τοὺς ὄνυχας εἰς τὰς παλάμας τοῦ Φιλίππου, ταπεινόνων τὴν φωνὴν καὶ στρέφων κύκλῳ περιφόβους ὀφθαλμούς, ὡς ἂν ἡ διάνοια του ἤρχιζεν ἤδη νὰ τὸν ἐγκαταλίπη,

— Νὰ τὸν μαντεύσης, σοῦ λέγω, ἂν ἤμπαρῃς, Φίλιππε, νὰ τὸν μαντεύσης, ἀλλὰ, γιὰ τὸ Θεό, κρυφὰ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ σου, γιὰ νὰ μὴν τρελλαθῇς καὶ σὺ.

— Μὴ τὸν ὀνομάζης, δυστυχημένε, ἀλλὰ καὶ μὴ φοβᾶσαι νὰ ἀκούσης ἀπὸ μένα τὸ ὄνομά του. Θὰ πάω αὔριο νὰ τὸν εὔρω.

— Τὸν γνωρίζεις λοιπὸν καὶ σὺ;

— Τὸν γνωρίζω, Κίμων. Ὑποψίαις σκληραῖς με ἐβασάνιζαν γι' αὐτὸ τὸ τέρας, ἀλλὰ χωρὶς ὀφέλεια θὰ σὲ ἐφαρμάκωνα, ἂν ἀπεφάσιζα νὰ σοῦ τὰς μεταδώσω, γιατί δὲν ἐστηρίζοντο πούθενά.

— Καὶ τώρα ἐννοεῖς. Ἡ δουλειὰ αὐτὴ πρέπει νὰ τελειώσῃ αὔριο τὸ δειλινὸ τὸ ἀργότερο. Κανόνισε τὰ πράγματα, ὅπως θέλεις, ἀλλὰ, μὴ τὸ λησμονῇς, Φίλιππε, ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο πρέπει νὰ μείνῃ χάμου. Καὶ τώρα εὐχαριστῶ, Φίλιππε, σὲ καὶ τὴν Ἀσπασία σου γιὰ μένα, καὶ γιὰ τὰ κακώμενα τὰ παιδάκια μου. Αὔριο τὸ ἀπόγευμα θὰ ἦμαι ἐδῶ. Χαῖρε.

— Τί λέει; Μὲ ἐμπαιζεῖς; Νὰ σὲ ἀφήσω νὰ φύγῃς, Κίμων; Ἀλλὰ ἀπὸ πότε ἀφίνουν μονάχους τοὺς φίλους, ὅταν ἔχουν μπροστά τους νεκρὸ, καὶ θὰ ἀφήσω σέ, Κίμων, ὅπου ἔχῃς μπροστά σου νεκρὰ τὴν εὐτυχία σου καὶ λείψανα αἵματός σου ἀγάπη;

— Λείψανα μισημένα, πές· λείψανα καταραμένα ποῦ σοῦ ῥχεται νὰ τὰ σίσσης κοιμάτια, καὶ νὰ τὰ φτύσῃς καὶ νὰ τὰ ποδοπατήσῃς, ἀντὶ νὰ τὰ κλαῖς. Ποτέ ἄνθρωπος, Φίλιππε, ποτέ, νὰ μὴ νοιώσῃ τέτοια κόλασι.

— Γιὰ τοῦτο δὲν θὰ ξεμυτίσης ἀπ' ἐδῶ. Θὰ μείνω ὀρθὸς στὸ πλευρὸ σου. Μαζὺ θὰ ξενοχτίσουμε τὸν καὶμό σου, καὶ ὅτι φωτίσῃ ἡ μέρα σὺ θὰ μείνῃς ἐδῶ με τὰ παιδάκια σου καὶ με τὴν Ἀσπασία, καὶ ἐγὼ θὰ πάω νὰ τελειώσω τῆς δουλειᾶς σου.

— Ὅτι καὶ ἂν μοῦ εἴπῃς δὲν με κρατεῖς. Ἐγὼ ἀνάγκη ἀπὸ μοναξιά, ἀπὸ ἐρημιά, ἀπὸ σκοτάδι. Θέλω νὰ φύγω, νὰ βαδίσω, νὰ τραβῶ ἐμπρός. Θέλω νὰ ζητήσω αὐτὸν τὸ Θεό, νὰ ἰδῶ, ἂν κρύβεται πούθενά αὐτὴ ἡ ψεύτικη Ὑπόστασις, αὐτὸ τὸ Φάντασμα, ὅπου ἐνόμιζα ὁ ἄθλιος ὅτι ὁ πατέρας μου με εἶχε βάλει στὰ ἴχνη του, καὶ ὅτι σὲ ὅλη τὴ φαρμακεμένη ζωὴ, ὅπου ἔσυχρα στὸν κόσμον, πάντα στὸ μονοπάτι, ὅπου ἐχάραζε τὸ βῆμά Του ἐπατούσα. Αὐτὸν τὸν Ἀνύπαρκτο Ἀπατεῶνα, ὅπου κατῳρθώσε ὡς τὰ σήμερα, ὅτι κανέναν ὁμοίός του, νὰ μὲ γελᾷ, χωρὶς οὔτε κἄν νὰ ὑπάρχῃ.

— Σιώπα, δυστυχημένε, μὴ βλαστημᾷς. Μὴ. Ἄν σὲ δοκιμάζῃ τόσο, ὅλαις ἢ δυστυχίαις σου, θὰ ἦναι τόση εὐτυχία στοὺς μικροὺς ἀγγέλους σου· καὶ θὰ τὴ χαρῇς μαζὺ τους αὐτὴ τὴν εὐτυχία. Ἀλλὰ μὴ σηκώνεσαι, μὴ φεύγῃς ἀπὸ μένα. Δὲν θέλω, δὲν ἤμπαρῶ νὰ σ' ἀφήσω καὶ ἂν χρειασθῇ νὰ σὲ κρατήσω με τὴ βία.

— Μὴ δοκιμάσης, Φίλιππε, τῷ εἶπε μετ' ἡρέμου ἀπορασιδικότητος, γιατί θὰ χάσῃς τοὺς κόπους σου. Καὶ ἂν Αὐτὸς ἀκόμα, ὁ ὁποῖος λῆς ὅτι ὑπάρχει, θελήσῃ νὰ δοκιμάσῃ τὴ δύναμίν Του ἀπάνω μου, καὶ νὰ μοῦ φράξῃ τὸ δρόμο κ' Αὐτὸν θὰ Τὸν ἀναποδογυρίσω καὶ θὰ περάσω ἀπάνω ἀπὸ τὸ στήθος Του. Θέλω σοῦ λέω ἐρημιά, σκοτάδι, θέλω νὰ μείνω με τὸν ἑαυτὸ μου. Μὴ ζητήσης νὰ με ἀκολουθήσῃς γιατί θὰ κάμῃς κακὸ.

— Λυπήσου τὰ παιδιὰ σου· οἰκτεῖρε καὶ τὴ δική μου τὴν ἀγωνία.

— Ἀνησυχεῖς γιὰ μένα, Φίλιππε; Λησμονεῖς λοιπὸν ὅτι, με τὴ δουλειὰ ὅπου με περιμένει νὰ τελειώσω αὔριο, δὲν ὑπάρχει ἕως αὔριο πολυτιμότερη ζωὴ ἀπὸ τὴ δική μου;

Καὶ ὤρμησε πρὸς τὴν θύραν καὶ ἐξηρανίσθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκοτους.

ΙΔ'.

Με τὸ στήθος ἀνοιχτόν, ὡς ἐὰν τὸν ἐμπυρόλουν τὰ ἐνδύματα, ἄνευ ξίφους, ὡς μέθυσος ἐπλανάτο εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ ἀσυνειδήτως ἐξῆλθε τῆς πόλεως. Κατ' ἀρχὰς ἐτράπη πρὸς τὰς στήλας, ἔπειτα εἰσῆλθε εἰς τὴν ὁδὸν τὴν περιθέρουσιν τὴν Ἀκρόπολιν.

Καὶ ὅτε μὲν ἐσπευθεὶς τρέχων, ἄλλοτε ἴστατο ἀποτόμως ἀκίνητος, ὡς καθηλωμένος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἔπειτα πάλιν ἐσύρετο βραδέως, ὡς ἐὰν ἠκολούθει κηδεῖαν. Ἀλλὰ ταῦτα αὐτομάτως, βυθίζων ὡς ὑπνοβάτης ἄνευ τῆς ἐλαχίστης τῆς βουλήσεώς του συνδρομῆς, καὶ χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ποῦ ὑπάγει.

Ὅλαι τῆς ψυχῆς καὶ τῆς διανοίας αὐτοῦ αἱ λειτουργίαι ὑπνωττον ἐν αὐτῷ· καὶ μόνῃ ἐγρηγόρει ἡ ὁδὸν, καυστική, ἀστάθμιστος, ἀνυπολόγιστος. Ἐξω τῆς κυριάρχου ταύτης ὁδύνης, ἡ μὲν ψυχὴ αὐτοῦ εὐρίσκετο ἐν ληθαργικῇ καταληψίᾳ, τὸ δὲ σῶμα ἐκινεῖτο, ὡς πτόμα ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν πανισχύρου γαλθχνικοῦ βέβητος. Ἄν κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἤθελε τις καταγράγει δι' ἐγχειριδίου ἀλλεπάλληλα τραύματα κατ' αὐτοῦ, τὸ αἷμα θὰ ἀνέβλυζεν εἰς κρουνοὺς, ἡ ζωὴ θὰ διέφυγε κατὰ μικρὸν ἀπὸ τοῦ σώματός του, ἀλλ' αὐτὸς τίποτε τούτων δὲν ἤθελεν ἀντιληφθῇ.

Τὴν ἀπέλπιδα ταύτην περιπλάνησιν διηύθυνε τὸ αὐτόμακτον, ἄνευ κἄν τῆς χρήσεως τῆς ὁράσεως, διότι ἂν τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἤθελετε ἀτενίσαι τοὺς ὀφθαλμούς του, θὰ τοὺς ἐδoléπετε ἐστερημένους τῆς λαμπρείας τῆς ζωῆς, ἐστερημένους τῶν ἀκτίνων ἐκείνων δι' ὧν ἐπικοινωνεῖ πρὸς τὸν ἔξω κόσμον ἡ ψυχὴ, διηνοιγμένα καθ' ὑπερβολὴν τὰ βλέφαρα, καὶ τὸ βλέμμα ἀκίνητον, νεκρόν, ὡς ὀφθαλμούς ἀμαυρωτικούς, καθηλωμένους ἐπὶ σημείου τινὸς ἀνυπάρχοντος.

Κατὰ σύμπτωσιν ἔστη ἀκίνητος, πρὸ τῶν ἐρείπων τοῦ θεάτρου τοῦ Ἡρώδου. Καὶ χωρὶς νὰ τὸ

ἀντίληφθῇ, ὑπείκων εἰς τὴν τυραννικὴν τῆς ὕλης ἐπήρειαν κατέπεσεν ἐπὶ λίθου. Μετὰ εἰκοσάωρον ἱππασίαν, μετὰ τὸν τυφῶνα ἐκείνον τῆς συμφορᾶς, ὁ ὁποῖος ἀπὸ θεμελίων διέσεισε τὸν ὀργανισμόν του, ἡ καταπονθηθεῖσα ὕλη, τὸ ἐν αὐτῷ κτῆνος ἐκυριάρχησε.

Καὶ ἐπερείδων τὴν φλεγμαίνουσαν κεφαλὴν του ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ μαρμάρου, ἀκίνητος, ἐφαίνετο, ὡς ἐνσαρκωθεὶς εἰς αὐτό, ὡς συμπηγθεὶς μετὰ τῶν λιθίνων ἐκείνων ὄγκων.

Ἄλλ' ὅμως ἐργηγόρει ἐν αὐτῷ ὁ ἐσώτερος ἄνθρωπος, ἡ ἐν μαρτυρίῳ ἀνεκρῶστώ ὀδυνωμένη ψυχὴ.

Καὶ ὑποῖα εἴρων ἀντίθεσις πρὸς τὴν ἄφραστον γαλήνην, πρὸς τὴν ἀτάρακτον ἡρεμίαν τῆς περιβάλλουσας αὐτὸν φύσεως!

Πλασιούμενος ὑπὸ τοῦ βαθυκυάνου στερεώματος, τοῦ στιζομένου ὑπὸ τῆς ἀδαμαντίνης λαμπρόνους τῶν παλλομένων ἀστέρων, ὑψοῦται λευκάζων τῆς Παρθένου Θεᾶς ὁναὸς ὁ ἀτίμητος. Σιωπηλοὶ ἀπλύνονται οἱ μελανοὶ ὄγκοι τῶν πέριξ βουνῶν, καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου τοῦ Φιλοπάππου τὸ μνημεῖον ὀρθοῦται ὡς κατατομὴ γίγαντος σκοποῦ, φρουροῦντος τὸν ὕπνον τῶν ἀθανάτων ἐρειπίων. Ἀρωματῶς, ἀπείρως ἡδύτερον τοῦ ἀρώματος ἀνθέων, τὸ ὁποῖον διαχέει ὁ ταπεινὸς χόρτος, ὁ περιλούμενος ὑπὸ τῶν δακρύων τῆς νυκτός καὶ ἡ βεβρεγμένη καλὰ μὴ τῆς ξηρανθείσης ἀγρώσιδος ἀναδίδεται ὡς μυροῦσα πνοὴ τοῦ ἡρέμου, τοῦ μεγαλοπρεποῦς ὕπνου τῆς φύσεως.

Ὅλη αὕτη τοῦ περιβάλλοντος ἡ γαλήνη, χαλῶσα τὰ νεῦρα αὐτοῦ εἰς ἐκλυσιν καὶ νάρκη, προσδίδει εἰς τὴν ἀκοίμητον αὐτοῦ θλίψιν ἄλλην μορφήν, τὴν διψαν τῆς ἀνυπαρξίας, τὸν φλογερὸν πόθον τοῦ μηδενισμοῦ.

— Ζήτημα, σοῦ λέγουν, τὸ νὰ ἦναι κανεὶς ἢ νὰ μὴν ἦναι! Γιὰ μένα δὲν εἶναι καθόλου ζήτημα. Λίγο μού φαίνεται θὰ ἐκατάλαβαν ποῦ ἤμπορεῖ νὰ φθάσῃ τῆς φλόγας τῆς συμφορᾶς ἡ λαύρα, τῆς ζωῆς τοῦ ἀπελπισμένου ἡ κόλασις, ἐκείνοι ποῦ τὸ εἶπαν αὐτό. Εἶδες ἐκεῖ ζήτημα; Σκοντάβει, λέει, τοῦ ἀπελπισμένου ἡ ἀπόφασις νὰ πετάξῃ ἀπὸ πάντων τοῦ τὸ φορτίο τῆς ζωῆς ποῦ τὸν τσακίζει, ἀπάνω σ' αὐτὴ τὴν ἀπορίαν· τί θὰ βρῇ τάχα ὀπίσω ἀπὸ τὸ κατώφλι τῆς ζωῆς; Αὐτὸ μπερδεύει τὸ μεγάλο σκεῖος! Θὰ βροῦμε τάχα ἀληθινὰ στὴ γῶρα ποῦ μᾶς πηγαίνει τὸ ἀγύριστο ταξεῖδι τοῦ θανάτου, τὸν ὕπνον τὸν ἡσυχο, χωρὶς ὄνειρα, τὸν ὕπνον ποῦ ξεκουράζει γιὰ πάντα; Ἡ μήπως καὶ σὲ κείνη τὴ γῶρα τὴν ἀγνωστη, ποῦ κανεὶς δὲν ἐγύρισε ποτὲ νὰ μᾶς πῇ τί γίνεται, ἐξακολουθεῖ κανεὶς νὰ αἰσθάνεται, νὰ πονῇ, νὰ ὀνειρεύεται; καὶ σὰν τί ὄνειρα νὰ βλέπῃ, ὅταν θὰ ζητήσῃ νὰ πετάξῃ ἀπὸ πάντων τοῦ αὐτὰ τὰ στενόχωρα βούχα τῆς ζωῆς; Αὐτά, λέει, μᾶς κάνουν δειλοὺς, αὐτὰ κάνουν ἐκείνους ποῦ συχινόμεστε γιὰτὶ δὲν ἐσυχάθησαν τὴ ζωὴ νὰ γίνωνται ἐσχατόγηροι. Αὐτῆς, λέγουν, τῆς σκέψεως τὸ ἀδύνατον φῶς ξεθωριάζει καὶ σβύνει τὴ φουντωμένη φλόγα τῶν πλέον ἀπελπιστικῶν σχεδίων!

Γέλια ποῦ μού ῥχονται μ' αὐτά!

Καὶ ἔρρηξε πράγματι γέλωτα ἄγριον, γέλωτα σπαρχατικόν, τὸν ὁποῖον ἐπανέλαβεν ἡ ἡγῶ τῶν ἐρειπίων.

Εἶδες ἐκεῖ ἐμπόδια! Σὰν νὰ ἦναι δυνατόν, μὲ ὅτι κ' ἂν ἦναι γραφτὸ νὰ βρῇ κανεὶς πίσω ἀπὸ τὴν ὀξόπορτα τῆς ζωῆς, νὰ φεβηθῇ φωτικῆς φλογερότεραις ἀπὸ αὐταῖς ποῦ ἡ φλόγες τους μὲ βόσκουν· σὰν νὰ ἦναι φόβος νὰ βρῶ μεγαλύτερο σκοτάδι, ἀπὸ τὸ σκοτάδι ποῦ ἀπλόνεται στὰ πόδια μου, ποῦ μὲ τριγυρίζει, ποῦ μὲ σκεπάζει ζωντανό· σὰν νὰ μποροῦν νὰ μαρτυρήσουν τὴν ψυχὴ μου ἐκεῖ κάτω ἐφιάλταις καὶ ὄνειρα τόσο ἄγρια, τόσο τρομαχτικά, ὅσο εἶναι ἐδῶ τὰ πράγματα, ἡ ἀλήθεια. Γιατὶ εἶναι ἀλήθεια ὅλα αὐτὰ ποῦ μού συμβαίνουν, ἀλήθεια, ἀλήθεια, ἀλήθεια!

Καὶ οὕτω ἡ ἀντίληψις τῆς συμφορᾶς του, διακυστερά ἤδη, μᾶλλον ὠρισμένη, ἐκυριάρχησε πάλιν ἐπιτακτικώτερον ἐπὶ τῆς διανοίας του, καὶ ἡ ἀπαισία μνήμη τῆς ἀγνώμονος γυναικός, καὶ τοῦ δημιουργήματος ἐκείνου τῆς στοργῆς καὶ τῶν δακρύων του, ἐπανήρχετο ζωηρότερα, καὶ τοὺς ἐξωγράφισε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς του ἐν ἀχωρίστῳ συμπλέγματι βδελυρῶν ἐρώτων.

Οἱ θλιβεροὶ διαλογισμοὶ ἐπτερυγίζον καὶ διεσταυροῦντο ἐν τῇ διανοίᾳ του, ὡς αἱ νυκτερίδες αἱ ὁποῖαι διαπρῶσαι τὰ χιόνοντα τόξα τῶν ἀψίδων τοῦ θεάτρου τοῦ Ἡρώδου, διέγραφον κύκλους περὶ τὴν κεφαλὴν του, πᾶλλουσαι ἐν τῷ σκοτεινῷ αἰθέρι τὰς μελανὰς αὐτῶν πτέρυγας· καὶ συγχεόμεναι αἱ εἰσδεχθεῖς εἰκόνες τῆς καταστροφῆς, ἡ ὁποία τὸν ἐπληξεν, ἔδακνον καὶ ἐσπάραττον τὴν καρδίαν του, ὡς κεντρίδες ἐμοῦ συστρεφομένων ὄψεων.

Ὅλων αὐτῶν τῶν ἀφράστων ἀλγηδόνων μίαν ἀνεύρισκε θεραπείαν, ἐν φάρμακον νηπενθές, τὸν θάνατον· καὶ ἄγρια χαρὰ ἔλαμψεν ἐν τῇ ψυχῇ του, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι τὴν ἐπαύριον ἡ σφαῖρα τοῦ ἀλιτηρίου θά συμπληρώσῃ τὸ ἔργον του καὶ θὰ τὸν ἀπαλλάξῃ τῆς ἀνάγκης τῆς αυτοκτονίας.

Ἀλλὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν ἦλθεν εἰς τὴν μνήμην του τὰ τέκνα του.

Καὶ ἔτσι αὐτὸς θὰ ξεκουρασθῇ, διελογίζετο, ἀλλὰ ἐκεῖνα τὰ ἄμμοιρα, πεντάρρανα, ἀπροστάτευτα, θὰ τὰ σκρώσῃ καὶ αὐτὰ ἡ καταστροφή, ὅπως σκρόνουν οἱ σκουπιδιαρίδες τὰ μικρὰ σκυλάκια, ποῦ κλαῖνε πεταμένα στὴ μέση τοῦ δρόμου.

Νὰ ζήσῃ λοιπὸν εἶναι αὐτὸ ποῦ ἐτοιμάζει;

Ἀνανδρία ἄτιμη εἶναι αὐτὸ ποῦ ἐτοιμάζει· δειλία εἶναι αὐτό, στὴ σκληρὴ ἐγχείρησι τῆς δυστυχίας, ὅπου τοῦ κόβει λουρίδες τὴν καρδίαν, νὰ ζητῇ νὰ ποτισθῇ ναρκωτικό, νὰ πάρῃ χλωροφόρμιο, τὸ θάνατον. Παληκκρία εἶναι νὰ ζήσῃ, καὶ μὲ τὰ κερφὰ τοῦ μαρτυρίου στὰ πόδια, μὲ τὴ λογικὴ τῆς προσδοκίας στὴν καρδίαν, νὰ βαδίσῃ ἀκόμα ἐμπρὸς γι' αὐτὰ τὰ ἄμμοιρα, ὅπου δὲν τοῦ τὸ ἐγύρεψαν νὰ τὰ φέρῃ στὸν κόσμον. Ἡρωισμός εἶναι νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν τοῦ μηδενισμοῦ, νὰ σύρῃ τὴν ἀλυσίδα του τὴ βαρεῖαν, σκίζοντας τὴν καρδίαν του μέσα στὰ ἄγρια, τὰ φουντωμένα παληκούρια τοῦ δρόμου τῆς ζωῆς, γιὰ νὰ ἀνοίξῃ μονοπάτι στὰ παιδιὰ του, νὰ τὰ ἀναστήσῃ μὲ τὸ μισθὸ του, νὰ ξε-

πετάζουν με τὴν προστασία του. Αὐτὸ εἶναι ἡρωϊσμός, γιὰτὶ αὐτὸ εἶναι τὸ καθήκον του.

Τὸ καθήκον! Ἄλλος πάλι βρυκόλακας αὐτός, γιὰ νὰ λαφιάξῃ τοὺς κουτούς, ὅπως φοβίζον τὰ μικρά με τὰ φαντάσματα, ὅπως τρομάζουν τὰ παιδιά με τοὺς κορκοσκιιάχταις!

Τὸ καθήκον! Εἶδες ἐκεῖ; Μὰ εἶναι νὰ λιγόνεταί κανεὶς στὰ γέλοια!

Ἀφότου ἄνοιξα τὰ μάτια μου στὸν κόσμον αὐτὸ τὸ Θεὸ ἐλάτρευσα, αὐτὸ τὸν τύραννον ἐδούλεψα, τὸ καθήκον.

Τὸ εἶχα ἐμπρός μου πολικὸν ἀστέρα, ἡλεκτρικὸ φάρος, παντοτεινὸ ὁδηγὸ στὸ θλιβερὸ ταξεῖδι τῆς ζωῆς μου. Τί σίγουρος φάρος! Νὰ τὸν χαροῦν ἐκεῖνοι ὅπου θὰ βάλουν ῥότα ἀπάνω στὸ φῶς του. Δὲν θὰ τσακιστοῦν διόλου στοὺς βράχους ποὺ συντρίφτηκε ἡ καρδιά μου· δὲν θὰ πνιγοῦν διόλου στὸ πέλαγος τῆς συμφορᾶς, ὅπου ἐπνίγηκα ἐγώ.

Καὶ ὅμως, προσέθηκε ταπεινὴ τῇ φωνῇ, ὡς περὶ δεῖξας, αἰσθάνομαι ἀκόμα ἀνίκητη τὴν ἐξουσία αὐτοῦ τοῦ τυράννου, νὰ μοῦ ἀλυσοδένη τὰ χεῖρια.

Γιὰτὶ μπορῶ ἔτσι με τὸ τίποτα, μονάχα με ἓνα μικρὸ γαργάλισμα τοῦ πιστολιοῦ, νὰ ξεκουρασθῶ γιὰ πάντα· καὶ θέλει ἄς βρεθῇ κανεὶς νὰ ντύσῃ μαῦρα τὰ παιδιὰ μου, θέλει ἄς μὴ βρεθῇ, κ' ἄς μαυροφορέσῃ ὁ σατανᾶς γιὰτὶ ἐγλύτωσα, θέλει ἄς βροῦν νὰ φάνε φῶμι, θέλει ἄς τὰ στεῖλῃ ἐξωπίσω μου ἡ πείνα.

Καὶ ὅμως δὲν τὸ κάνω. Γιὰτὶ αὐτὴ ἡ ἀκατανίκητη δύναμις μοῦ ἐπιβάλλει ἀκόμα, ὅχι ὅπως στὸ Χριστό, γιὰ μιὰ μονάχα στιγμή, ἀλλὰ, γιὰ καιρὸ ἀπροσδιόριστο, νὰ σέρνωμαι κουβαλώντας στὸν ὦμον τὸ σταυρό μου, νὰ βυζαίνω, ὅλο νὰ βυζαίνω τὸ σπυγγάρι τῆς χολῆς, νὰ συλλογίζωμαι, νὰ θυμολογῶμαι, νὰ ζῶ, ναί, ἐγὼ νὰ ζῶ. Καὶ ἀπὸ τὴν πλεῖον ἄγρια, τὴν πλεῖον τραχὺν δυστυχίαν ὑπάρχει φαίνεται ἄλλη μεγαλύτερη, τὸ νὰ νοιώσῃ μέσα του κανεὶς ὅτι ἔκανε ἐχθρὸ τῇ συνειδήσει του, ἄς ἦναι καὶ γιὰ μιὰ μονάχα στιγμή, ὅσο τοῦ χρειάζεται γιὰ νὰ γαργάλισῃ τοῦ πιστολιοῦ τὸ σκαντάλι.

Καὶ οἱ πλάνητες διαλογισμοὶ τοῦ ἐπανῆλθον πάλιν εἰς τὰς δύο ἐκείνας βδελυρὰς ὑπάρχεις τὰς ὁποίας τόσον ἡγάπησε καὶ περιεδινούντο ἀλγεινῶς ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του, ὡς περὶ τὸ πτώμα οἱ γυῖπες.

«Ἐχεις καὶ τοὺς φιλοσόφους ὅπου σοῦ λέγουν ὅτι τὸ πρόσωπο εἶναι τῆς ψυχῆς ὁ καθρέπτης· ἢ ὅπως με ἔβλεπαν καὶ ἔγραφα σκυμμένους στὸ θρανίον μιὰ φορὰ ποῦ ἤμουν παιδὶ οἱ δασκάλαι, «Οἷα ἡ μορφή, τοιαύδε καὶ ἡ ψυχὴ».

Οἱ βλάκες!

Ἐπρεπε νὰ τοὺς ἐβλεπαν αὐτοὺς. Ἐκείνης ἡ μορφή, δὲν θὰ εὗρισκε τὴν ὁμοίαν τῆς οὔτε εἰς τοῦ Ῥαφαήλου τὴν ἐμπνευσι, ὅταν ἐφαντάζονταν τὴ γλυκίαν, τὴν ἡμερην, τὴν τίμιαν μορφή τῆς Παναγίας· καὶ ἐκείνου πάλι, τοῦ θεοῦ παιδιοῦ μου, ὅπως τὸν ὠνόμαζα, ἡ ἀντρίκια ὁμορφιά με τὰ μεγάλα μάτια τὰ γλυκὰ, με τὸ μέτωπο τὸ ἴσιον, τὸ φιλό, με τὸ στόμα ποῦ πάντα τὸ χαράζει ἓνα χαμόγελο ἀγαθότητος, νομίζεις πῶς ἔχει ἀπάνω τῆς τὸν τύπον τῆς τιμῆς καὶ τῆς εὐθύτητος. Μιὰ μορφή Ἀρχαγγέλου!

Ἄ, τοὺς βλάκας! Ζευγαρόνουν τὴν ὁμορφίαν με τὴν ἀρετή. Καὶ δὲν ἤξευρον, ὅτι ὅσο καὶ ἂν τὸ θέλει ὡς λογικὸ παραδόξον ὁ Σαίικσπηρ, ὑπάρχει ἐν τούτοις στήν οἰκονομίαν τοῦ σάπιου τούτου κόσμου αὐτὸ τὸ φαινόμενο. Ἡ ὁμορφιά, ἀτιμὴ μεσίτρα, κάνει συχνὰ τὴν ἀρετὴν νὰ ξεγλυστρᾷ στὸ ἐγκλημα, ἐνῶ ποτὲ ἡ ἀρετὴ δὲν κατάφερε νὰ κάνῃ ὁμοίαν τῆς τὴν ὁμορφίαν. — Γι' αὐτὸ ἦσαν ὠραῖοι καὶ οἱ δύο κ' ἡ ὁμορφιά τοὺς ἐζευγάρωσε τὴν ἀτιμίαν τους.

Ἰδίως ὅταν ἀνεπὸλῃσεν ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἐπλασεν ὁ ἴδιος καὶ ἀνέπτυξε, τὸν ὁποῖον ἡγάπησεν ὑπὲρ τὰ τέκνα του, κύματα λύσσης ἀπέπνιγον τὴν καρδίαν του καὶ ἡ καρτ' ἐξοχὴν ἀνδρεία αὐτῇ ψυχῇ ἐξερράγη εἰς ὀλοθυγμούς, οἵτινες ἀντήχουν ἐν τῇ ἐρημίᾳ τῆς νυκτὸς ἀγριώτεροι καὶ σπαρκατικώτεροι, ἢ ὅταν οἰμῶζον κύνες, συμφορῶν προάγγελοι. Καὶ ἐσθέννυτο κατὰ μικρὸν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἡ δύναμις· καὶ οἱ στεναγμοὶ του ἀνέρχοντο ἀπὸ τοῦ στήθους ἀτονώτεροι, ἀλλ' οὕτω θλιβεροὶ καὶ θρηνηδεις, ὥστε ἐνόμιζε τις ὅτι ἡ ζωὴ ἀνῆρχετο μετ' αὐτῶν καὶ ἐξέφευγε, κατὰ δόσεις διὰ μέσου τῆς διαλειπούσης, τῆς ἀσθματικῆς ἀναπνοῆς του.

— Καταραμένος, χίλιας φοαῖς καταραμένος ἐγὼ ποῦ ἔβγαλα στὸ φῶς αὐτὸ τὸ σκορπιό, ποῦ τὸν ἐσπρωξα στὴ ζωὴ, ποῦ τὸν ἐμεγάλωσα, ποῦ ἔκαρδιοχτύπησα, ποῦ ἔκλαψα γι' αὐτόν, ποῦ εἶχα χαρὰ τῆς ζωῆς μου, γλυκὸ ὄνειρον καὶ σκοπὸ τὴν εὐτυχίαν του. Καὶ νὰ πιστέψῃ κανεὶς ὕστερα πῶς ἡ Δύναμις τοῦ Ἀγαθοῦ διευθύνει αὐτὸ τὸν κόσμον καὶ ὅχι τοῦ Κακοῦ ὁ Θεὸς καὶ ὁ Κύριος! Μὲ βάζει ἄχαρνα ἐμένα καὶ τὸν ἀνασταίνω αὐτόν με τὴν πλεῖον φλογερὴ λαχτάρω, γιὰ νὰ μεταχειριστῇ ὕστερα αὐτὸ τὸ ἔργον τὸ δικό μου, ὄργανό του, καὶ μ' αὐτόν νὰ με σβύσῃ καὶ νὰ με βουλιάξῃ στὸν ὠκεανὸ τῆς συμφορᾶς. Καὶ αὔριο ἢ θὰ βάλῃ τὸν ἴδιον νὰ τελειώσῃ τὴ δουλειά του ἢ ἐμένα με μιὰ πιστολιά νὰ γκρεμίσω αὐτὸ τὸ οἰκοδόμημα ποῦ εἶχα χτίσει με πέτρα καὶ ἀσβέστη τὴν ἀγάπην μου, με νερὸ τὰ δάκρυά μου. — Ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι τὸ καθήκον μου· καὶ τί γλυκὸ, τί εὐφρόσυλον καθήκον! Κ' ἐγὼ ποῦ ἐνόμιζα, ὅτι δὲν μοῦ μένει πλεῖον καμμιά χαρὰ στὸν κόσμον!

Καὶ τί χαρὰ! νὰ τὸν ξαπλώσω ἄρωνον, μπρούμιτα, με τὴ μύτη στὸ χῶμα· νὰ δαγκάνῃ ἀπάνω στοὺς σπασμούς τὰ χορτάρια τῆς γῆς ποῦ θὰ τὸν δεχθῇ· καὶ δαγκάνοντάς τα νὰ ξερῶ ἀπάνω τῆς τὸ αἷμα του καὶ τὴν πνοή του μαζί, τὴ φαρμακερὴ πνοή του.

Δὲν θέλω νὰ πῶ, ὅτι εἶναι μεγάλο πρᾶγμα μυστὰ στὸ θάνατον ποῦ μοῦ ἔδωσε αὐτός, τὸ δῶρον ποῦ θὰ τοῦ προσφέρω αὔριο. Εἶναι, νὰ πῆς, σὺν ἓνα φίλῳ, γιὰ μιὰ μαχαίρι. Μὰ τί νὰ γείνη; αὐτὸ μπορῶ καὶ με τὴ μονεῖαν ποῦ ἔχω πληρόνω.

Λένε πῶς ὅταν γεννιέται τὸ φεῖδι σάιζει τὴν κοιλιά τῆς μάνας του καὶ βγαίνει· καὶ τὴν φορᾷ τὴ μάνην του ἢ γέννα. Ἐτσι θὰ ἔχασε κι' αὐτός τὴν ἰδική του μάνην.

Ἀλλὰ αὐτὸ τὸ φεῖδι ἐγὼ τὸ ἐξέστανα παγωμένο καὶ τὸ ἐμεγάλωσα. Γιὰ τοῦτο εἶναι ἰδικὸ μου χρέος νὰ καθαρίσω ἀπὸ αὐτὸ τὴ γῆ, πατώντας του με τὸ τακούνι τὸ κεφάλι. Γιὰτὶ αὐτός ὁ φρόνος, αὐτός

ὁ βασιλεύς, εἰς τὸν ὁποῖον μιὰ καταραμένη ἰδιοτροπία τῆς φύσεως ἐφόρεσε πρόσωπο ἀνθρώπου εἶναι πολὺ μεγάλος κίνδυνος· καὶ ἂν δὲν εὕρῃ εὐκαιρία νὰ θαυμάσῃ ἄλλους, φτάνει μονάχα ἡ πνοὴ τοῦ γιὰ νὰ φαρμακώσῃ κάθε ζωὴ, νὰ μαράνῃ κάθε ὑπαρξί.

Εἶναι ὅλως διόλου ἀφύσικο πρᾶγμα ὁ σκορπιὸς νὰ βρίσκεται ἀπάνω στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς, νὰ τὸν φωτίζει ὁ ἥλιος. Ἡ θέσις τοῦ εἶναι ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν πέτρα, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴ λάσπη.

Θὰ παρασταθῶ μόνος μου νὰ τοῦ χάρισω βαθεῖα ταρῆ· πολὺ βαθεῖα, γιὰ νὰ μὴ σκοτώσουν τὴ δημιουργία αἱ ἀναθυμιάσεις τοῦ.

Ἀλλὰ τί βγαίνει; Τὸ φάρμακον βρίσκεται στὴν καταραμένη τὴν ψυχὴ τοῦ· καὶ ἀφοῦ τὸν κάμω νὰ τὴν ξεράσῃ, περισσότερο θὰ δηλητηριάσῃ ἡ πνοὴ τῆς τὸν ἄερα.

Ὅνειρα, Θεέ μου, εἶναι αὐτά· ὄνειρα τοῦ θὰ τὰ διώξῃ τοῦ ἡλίου τὸ φῶς ἢ πράγματα, ἀλήθειαι· Ἄχ, πόσα ἐρείπια, πόσα ἀνοιχτὰ βάρθρα σὲ μιὰ μοναχὴ στιγμή!

Καὶ ἡ ἐκρηγξίς τῶν θρήνων τοῦ ἐτάραξεν ἐκ νέου τὴν γλυκεῖαν τῆς νυκτὸς γαλήνην.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήλθε τὴν ὁδὸν εἰς βοσκὸς ἐλαύνων βόας πρὸς νυκτερινὴν νομήν. Τίς θὰ τὸ πιστεύσῃ;

Προσῆλωσεν ἐπ' αὐτῶν μετὰ περιεργείας παρὰ φρονος τὸ βλέμμα καὶ μετὰ προσοχῆς ἀδιατάρακτου ἤρχισε νὰ τοὺς περιεργάζεται, καθ' ὅσον διήρχοντο πρὸ αὐτοῦ, λησμονήσας ἐντελῶς ἐαυτόν.

Εἰς τὰς μεγάλας, τὰς ὀδυνηρὰς νόσους τοῦ σώματος, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ζωὴ παλαίει, ὅπως συγκρατηθῇ ἐν τῷ καταρρέοντι ὀργανισμῷ, ὅπως ἐπικρατήσῃ τῆς φθορᾶς, ἐν τῷ μέσῳ τῶν φρικτῶν ἀλγηδόνων, ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν ὁποίων τήκεται ὡς ὁ κηρὸς τὸ σῶμα, ἡ φύσις ἔρχεται πολλάκις διὰ τοῦ ὕπνου ἀρωγὸς τῆς ζωῆς. Ἀπονάρχοναι οὕτω τὰς αἰσθήσεις καὶ τὴν μεγάλην τῶν σωματικῶν δυνάμεων ἀπώλειαν, τὴν ὁποίαν κατεργάζεται ἡ κρίσις τῆς νόσου, ἐπακολουθεῖ ἡ ἀνάπαυσις αὕτη, ἡ ὁποία παρασκευάζει ἐκ νέου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἀλγεινόν, τὸν ὀδυνηρὸν ἀγῶνα.

Αὐτὸ τοῦτο ἐπακολουθεῖ καὶ τὰς δεινὰς κρίσεις τῶν τραγικῶν ἀλγηδόνων τῆς ψυχῆς, καθ' ἃς συντρίβεται ἡ καρδία, καθ' ἃς ἐντείνονται μέχρι θράυσεως ὡς ὑπερτεταμέναι χορδαὶ τὰ νεύρα. Ἡ φύσις κατὰ παράδοξον οἰκονομίαν προμηθεύει εἰς τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν, ὡς ὀλέαρ, ἀντικείμενόν τι τυχαῖον, ἐπουσιῶδες, τὸ ὁποῖον κινεῖ πρὸ αὐτῆς καὶ τὴν ἔλκει ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὴν δεσμεύει ἀπορροφωμένην ὁλοσχερῶς καὶ ἐκρεύγουσαν τῆς ἐπιδράσεως τῶν ὀδυνηρῶν σκέψεων, αἱ ὁποῖαι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐκυριάρχουν ἐπ' αὐτῆς. Καὶ παρκαλοῦθε ἡ διάνοια τὸ νέον τοῦτο ἀντικείμενον μηχανικῶς, ἀσυνειδήτως, ὅπως ὅταν πλανᾶται τὸ βλέμμα ἡμῶν ἐπὶ τῶν σελίδων βιβλίου, ἐνῶ ἡ διάνοια ληθαργεῖσα διελισθάνει ἐπὶ τῶν γραμμῶν, χωρὶς οὐδεμίαν τῶν ἐνοειῶν νὰ μεταφέρῃ πρὸς ἡμᾶς. Εἶναι τοῦτο κάρωσις, νάρκη τοῦ πνεύματος, τὴν ὁποίαν παρκαλοῦθε κατὰ φυσικὴν ἀνάγκην πρόσκαιρον διὰ λείμματα τῆς ὀδύνης· διότι ἡ ληθαργικὴ καταληψία τῆς σκέψεως, ἐπάγεται τῆς αἰσθήσεως τὴν ληθαργίαν.

Εἶναι ἄρα γε τοῦτο ἐλεημοσύνη τῆς φύσεως καὶ οἶκτος, ἢ ἐκ σκληρότητος ἀγρίας χαρίζει αὕτη εἰς τὴν ταλαίπωρον τοῦ ἀνθρώπου καρδίαν μικρὰς διαλείψεις τῶν ἀλγεινῶν αὐτῆς μαρτυριῶν, ὅπως μὴ ἀπολυτρωθῇ ταχύτερον συντριβομένη;

Ὑπὸ τοιαύτης νάρκης τοῦ πνεύματος κατελήφθη ἐπὶ μικρὸν καὶ ὁ Κίμων, καὶ μετ' ὀλίγον ἔκλινεν ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ λίθου, ὁ δὲ σωματικὸς κάματος μετὰ τὰς ἀφορήτους αὐτὰς κρίσεις ἐβύθισεν αὐτὸν εἰς ὕπνον.

Ἄλλ' ὕπνον ἔμπλεον ἀλγεινῶν ὀνείρων, ἐντὸς τῶν ὁποίων συνανεμίνυντο καὶ συνεφύροντο φάσματα καὶ πράγματα, ἰνδάλματα καὶ συμβάντα.

Ἡ παιδικὴ αὐτοῦ ἡλικία, αἱ πρῶται, αἱ ἀπώταται τῆς ζωῆς τοῦ ἀναμνήσεις, οἱ γονεῖς τοῦ, τὰ νεανικά τῆς ζωῆς τοῦ ἔτη, αἱ σκληραὶ περιπέτειαι τοῦ βίου τοῦ στρατῶνος τὸν περιστοίχιζον, ὡς ἀτμώδεις ἀσύλληπτοι μορφαὶ καὶ ἐξηφανίζοντο, ὅπως ἀναφανῶσι μετ' ὀλίγον ἄλλοιαι. Ἐπειτα ἐνοσῆλευε τὸν Νίκον τοῦ, μικρὸν, πολὺ μικρὸν, μὲ ἐξηντημένον τὸ πρόσωπον καὶ τὸ στήθος παλλόμενον ἐν ἀγωνίᾳ ὑπὸ τὸ λεπτὸν ὑποκάμισον, τὸ ὁποῖον τὸν ἐκάλυπτεν· ἀλλ' ἐνῶ τὸν περιεπτύσσετο, προσπαθῶν νὰ τοῦ ἐμπνεύσῃ θάρρος, διωλίσθαιεν οὗτος τῶν χειρῶν τοῦ καὶ ὠθοῦτο ὀλίγον ἀπωτέρω νέος σπρινγὼν, μὲ στολὴν ἀξιωματικῶς, προπετῆς, ἐναγκαλιζόμενος ἀναιδῶς τὴν γυναῖκά τοῦ καὶ προκαλὼν τὴν ὀργὴν τοῦ.

Ἀμφοτέροι τὸν ἐμυκτήριζον· αὐτὸς δὲ παράλυτος δὲν ἠδύνατο νὰ ὀρμήσῃ, δὲν ἠδύνατο καὶ νὰ κινηθῇ, οὐδὲ κραυγὴν νὰ ῥήξῃ· ὀκρυα μόνον λύσσης ἔρρεον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ καὶ λοίσθιος ἰδρὼς ἀγωνίας ἀπὸ τῶν κροτάφων τοῦ. Καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ ἡ Μαρία τοῦ περιβεβλημένη τὸ ῥακῶδες σάββανόν της, διὰ τῶν ὁπῶν τοῦ ὁποίου διεφάνετο ὁ σκελετὸς της, τὸν παρεμύθει καὶ τοῦ ἀπέμασσε διὰ τῆς δεξιᾶς μὲ τὰ ἄκρα τοῦ σάββανου τοὺς ὀφθαλμούς, ἐνῶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἐκράτει ἐνηγκαλισμένα τὰ τέκνα τοῦ.

Οὕτω οἱ ὄνειροι, οἱ πιστοὶ οὗτοι φωνογράφοι τῶν διαλογισμῶν, ἀποδίδοντες τὰς κραυγὰς τῆς ἐν ἐγρηγόρσει ὀδύνης, πλειότερον τὸν ἐδασάνιζον. Ἀρπυνίσθη ῥῆξας κραυγὴν ὀδυνηράν· καὶ τρέμων τὴν ἐπάνοδον τοῦ διώκοντος αὐτὸν ἐφιάλτου ἐφυγε σπεύδων, ὡς φρενόπληκτος.

Ἐπλανᾶτο ἀσυνειδήτως ἀνά τὰς ὁδοὺς, χωρὶς νὰ στρέφῃ τὴν κεφαλὴν, χωρὶς τίποτε νὰ βλέπῃ, διωκόμενος ὑπὸ τῶν ἀλγεινῶν αὐτοῦ σκέψεων.

Καὶ παραδόξως, ὡς ἂν μυστηριώδης ἐλξίς ἔσurreν αὐτὸν ἐκεῖ, εὐρέθη πρὸ τοῦ τρισυλλίου οἴκου τοῦ, πρὸ τῆς μικρᾶς ποιητικῆς καλλιᾶς τοῦ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐγεύθη ἐπὶ τινὰ χρόνον ψευδῇ, ἀνύπαρκτον εὐτυχίαν.

Ἀπὸ τοῦ παραθύρου τὸ αὐτὸ φῶς τῆς λυχνίας τοῦ εἰκονοστασίου διεφάνετο ἀμυδρόν, παλλόμενον, ὡς ἂν ἐξέπνεεν ἥδη. Ἀλλὰ τὸ ἀμυδρόν τοῦτο φῶς ἐξηρέθισε τοὺς ὀφθαλμούς τῆς ψυχῆς τοῦ, ὡς αἵματόχροος φλόξ πυρκαϊᾶς καὶ ὡς φάρος πρῶτου μεγέθους ὠδήγει τὴν ἐκδικησίαν τοῦ.

Διότι ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ καταράτου ἐκείνου οἴκου νέαν ἔλαθεν ἔντασιν ἡ λύσσα τῆς μυκωμένης εἰς τὰ στήθη τοῦ ὀργῆς, τὸ αἷμα τοῦ ἦτο ὡς ἐν βράσμῳ

καὶ ἐδώνει τὰς φλέβας του, ὡς συγκεντρωμένος ἀτμός τοὺς σωλῆνας ἀτμομηχανῆς.

Ὑπόνοια παράδοξος εἰσεῖδε ἐν αὐτῷ· μωρὰ ὑπόνοια, τῆς ὑποίαις ἐν τούτοις τὴν γέννησιν ἐν τῷ ἐξησθηνημένῳ ἐγκεφάλῳ του ἐδικαιολογεῖ τὸ ἀπύθμενον βάθος τοῦ βαρᾶθρου τῆς ἀνθρωπίνης ἀτιμίας.

Ἐνόμισεν ὅτι εὐρίσκονται πάλιν ἐκεῖ καὶ οἱ δύο, ἠνωμένοι ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ οἴκου του ἀπὸ τοῦ ὑποίου τὸν ἐφυγάδευσεν ἡ ἀτιμία, συνεχίζοντες τὴν εὐτυχίαν τῶν σκοτίων αὐτῶν ἐρώτων.

Ἐγέλασεν ἀγρίως καὶ ἡρέμα, μετὰ βήματος ἀσφαλοῦς, ἐβάδισε πρὸς τὴν θύραν.

— Μονομαχία, ἐσκέπτετο, μὲ αὐτὸν καὶ χάρις τῆς ζωῆς εἰς αὐτήν, ἐπειδὴ τάχα εἶναι γυναῖκα! Τί κουταμάρες καὶ τὰ δύο! Ἐδῶ μέσα, τώρα, αὐτὴ τῇ στιγμῇ ἀπάνω στὸ βόειο θυσιαστήριον τῆς χαρᾶς τῶν νὰ τοὺς δώσω τῆς κολάσεως τὸ εἰσιτήριο· καὶ ἐνῷ θὰ πετῶ ἀπὸ τὸ παράθυρο μὲ τὸ κεφάλι κάτω τὰ κορμιά τους, ἔτσι μὲ τὸ κεφάλι κάτω θὰ κατρακυλίσουν καὶ ἡ μαύρις ψυχαῖς στὸ σκοτεινὸ βασίλειον τοῦ Σατανᾶ.

Μονομαχία· εἶδες ἐκεῖ ἰδέα! Τὸ στήθος τοῦ σοῦ ἐρήμαξε ἡ προδοσία νὰ τὸ στήσης ἄντικρυ στὸν προδότη γιὰ σκοπὸ, μὲ τὴν καρδιά τοῦ σοῦ ἐξέσκισε γιὰ κέντρο, καὶ νὰ τοῦ δώσης τὴ χαρὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸ κατόρθωμά του μὲ τὴν ὁρμήν τῶν παιδιῶν σου! Κ' ἐκείνη νὰ τὴν περιφρονήσῃς τάχα χαρίζοντάς της τὴ ζωὴ, γιὰτὶ εἶναι ἀδύνατον μέρος· εἶναι γυναῖκα· καὶ ἔτσι ἀπὸ ἀβρότητα νὰ τῆς δώσης συχωροχάρτι τοῦ κακουργήματος, γιὰ τὴν ἀδυναμία τοῦ φύλου! Σὰν νὰ μὴν ἦναι ἀνάγκη νὰ λυώνῃ ὁ ἄνθρωπος τὸ κεφάλι τῆς ὀχιάς, τῆς Δαλιδάς, τῆς Λοκούστας, γιὰτὶ ἔτυχε νὰ γεννηθῶναι θηλυκαῖς! Ὅχι· αὐτὰ δὲν γίνονται.

Ἄγνος ὅμως ὑπῆρξεν ἡ ὁρμή του καὶ ἡ ἀπόφασίς του στεῖρα. Ἡ θύρα ὑπεχώρησεν εἰς τὴν πρώτην ὥθησιν· ὁ οἶκος ἦτο ἔρημος.

Τὸ ξίφος ἐκεῖνο καὶ τὸ πηλίκιον, οἱ ἀπαίσιον κατὰ δόξαν τοῦ ἀνδρὸς πατροκτόνου εἶχον ἀποκομισθῇ. Ἴσως ἐν στιγμῇ διαβρωτικῶν ἐλέγχων ἐλευσῶν τὴν ὁδύνην του τὰ παρῆλθε μεθ' ἐκείνης ἡ ἔνοχος γυνή, διότι τίποτε ἄλλο δὲν εἶχεν ἀφαιρηθῇ ἐκ τοῦ οἴκου.

Ἦνοιξε μετὰ σπουδῆς τὸ παράθυρον, ὅπως ἀναπνεύσῃ, διότι τὸ κλειστὸν δωμάτιον ἀνέιδεν ἐπὶ τὴν δηλητηριώδη ἀπόπνοιαν ἀρωμάτων, τὴν ἀνῆκεστον ὁσμὴν τῆς ἐκεῖ συντελεσθείσης ἀτιμώσεώς του. Καὶ τὰ διάφορα ἐν ἀταξίᾳ ἀντικείμενα, ὡς τὰ κατέλιπον οἱ φυγάδες, καὶ τὸ στυγνὸν ἄδυτον τῶν σκοτίων ἐρώτων, αὐτὴ ἡ νυμφικὴ του παστάς μετὰ ἀνεσυρμένα παραπετάσματα, ὅλα εἶχον ἐμψυχωθῇ, καὶ, ὡς ἀναιζόμενα ἀνθρώπου κορυφῇ, ὅλα ἐξηγγέλλον τὴν ἀτιμίαν του.

Καὶ ὑπερᾶνω αὐτῶν τὸ εἰκονοστάσιον, τὸ ἐκ κρυοζύλου, μὲ τὸν μικρὸν σταυρὸν ἐπὶ τοῦ τριγωνικοῦ τοῦ ἀετώματος, μὲ τὴν ὑλοσκαπῇ θυρίδα, σελαγίζουσιν ὑπὸ τὰς ἀναπλάσεις τῆς μικρᾶς λυχνίας καὶ ἔνδον αὐτοῦ οἱ στέφανοι τοῦ γάμου τῶν, παρὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου, παρὰ τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου.

Ἡ θεία τῶν εἰκόνων τούτων τὸν ἀπεθηρίωσεν·

ἔθραυσε διὰ τῆς πυγμῆς τὴν ὕελον καὶ ἤρπασε σπασμωδικῶς τοὺς στεφάνους. Τοὺς ἐσχίζε μειδιῶν ἀνεκφράστου ἄλγους μειδίχμα, εἰς ῥάκη, ἀναδίδοντας τὸν ξηρόν, τὸν συριστικὸν ἦχον τῶν σχιζομένων ἐνδυμάτων θαπτομένου νεκροῦ.

— Φτωχὰ λουλούδια, ἂν καὶ ἄψυχα, τεχνητὰ, τί ἄρωμα ποῦ εἶχατε πάντα γιὰ τὴν ψυχὴ μου! Εἴσθε, λέγουν, τὰ σύμβολα τῆς αἰωνίου ἐνώσεως, τῆς πίστεως τῆς αἰωνίου. Καὶ γιὰ τούτο σὰς ἐμπιστεύονται εἰς τὴν φύλαξιν αὐτῶν ἐκεῖ τῶν θείων μορφῶν.

Ἀλλὰ αὐταῖς, φτωχὰ λουλούδια, ἔκριναν βλέπετε καλλίτερον νὰ φωτίζουν μὲ τὸ καντήλι τους ὄργια, καὶ νὰ προστατεύουν ἀπὸ ἐκεῖ ἐπάνω δεσμούς τόσο κατρακμένους, ὅπου καὶ οἱ δαίμονες αὐτοὶ θὰ ἐσκέπαζαν τὰ μάτια τους ἀπὸ φρίκη.

Καὶ ἐποδοπάτησε τὰ ῥάκη τῶν καὶ ἐδείξε τὴν πυγμὴν αὐτοῦ πρὸς τὰς εἰκόνας βλασφημῶν.

Ἀλλὰ ὁ ἄγριος οὗτος παρξυσμὸς τῆς ὁδύνης ἐν ἀκρεΐ κατέπεσε. Κατελήφθη ὑπὸ δέους. Διότι τὸ βαθύ θρησκευτικὸν αἶσθημα μὲ τὸ ὅποιον συνεζυμώθη ἡ ἀνατροφή του ἐπανεστῆ ἐν αὐτῷ· καὶ πίπτων εἰς τὰ γόνατα καὶ ἐνόων ἰκέτιδας τὰς χεῖρας·

— Συχώρη με, εἶπε, Θεέ μου, παραφρονῶ· ἐλέησε τὴν ἀπελπισίαν μου· ἄς συμπληρωθῇ ἀκόμα ἀπάνω μου ἡ ὁρμή σου, ἀλλὰ ἐλέησε τὰ δυστυχισμένα τὰ παιδιὰ μου. Ἀς δοῦν αὐτὰ ὀλιγώτερον μαύρις ἡμέρας.

Καὶ αὐτὴ ἡ συντριβή, αὐτὴ ἡ ταπείνωσις πρὸ τῆς ὑπερτάτης Δυνάμεως, ἐσχάλασε πρὸς στιγμὴν τὰς τεταμένας τῶν νεύρων του χορδὰς, καὶ δύο ὅσκιον ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ, ὅστις ἐπλημμύρει τὴν καρδίαν του ἀνέβλυσαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ προσθᾶσεν νὰ κυλίσουν ἐπὶ τῶν παρειῶν του, ἡ φλόξ τῆς ὁρμῆς τὰ ἀπέξῆρνε.

Ὅχι, συγκινήσεις, εἶπεν, ὄχι ὅσκιον. Τὰ ὅσκιον μυχλιάζουν τὴ θέλησιν καὶ παραλύουν τὸ χέρι. Καὶ ἐμένα μού χρειάζονται αἰεὶς γερὰ καὶ τὰ δύο. Τὰ σκοτεινὰ, τὰ μαύρα σχέδια, ὅταν ποτίζονται μὲ ὅσκιον, σπίζουν· αἶμα θέλουν γιὰ νὰ δυναμώσουν καὶ νὰ φουντώσουν, αἶμα.

Ἦδη ἄρχεται τῆς φύσεως ἡ ἀφύπνισις· οἱ ἀλέκτορες σάλπιζον τῆς Ἡοῦς τὸ ἐγερτήριο καὶ αὕτη περιβεβλημένη τὴν πορφύραν ἀλουργίδα της ἀνέρεχεται ἐν βραδύτητι μεγαλοπρεπῶς ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὑμηττοῦ, ἐνῷ ἄνωθεν ὠχρεῖ ἡ παλλομένη τοῦ Ἐωσφόρου λάμψις. Οἱ πυργίται τονίζουν ἐκκωφωτικά τερετίσματα, φιδόροι χαιρετῶντες τὸ φῶς, ἐπ' αὐτῆς τῆς στέγης τῆς ἐρημωθείσης οἰκίας.

Ἡ φύσις ἀδιαφορεῖ πρὸς τὰ ἄλγη καὶ τὴν ὁδύνην τῆς μυρμηκίας τῶν ἐντόμων, ἡ ὅποια ἔρπει ἐπὶ τῆς γῆς, τῆς κινήτης ταύτης τοῦ Σύμπαντος στιγμῆς. Ἀπαθής, ἀναλλοίωτος, ἀείζων, ἀκολουθεῖ τὸν δρόμον της τὸν ἀτέρμονα.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀνθρώπινος ἐσμός, ὁ ἐπίσης ξένος, ὁ ἐπίσης ἀπαθής πρὸς τὰ δυστυχήματα τῶν ὁμοίων του ἀφύπνιζεται ἤδη θορυβῶδες. Αἱ συρίκτριαι τῶν ἐργαστασίων τονίζουν τῆς ἐργασίας τὸ ἐγερτήριο· ὁ ἦχος τοῦ ἐωθινοῦ ἀπὸ τῶν σάλπιγγων τῶν στρατώνων πλήττει ἄτονος τὴν ἀκοήν του. Ἀμάξια διασταυροῦνται ἐν τῇ ὁδῷ, ἐργάται φέροντες ἐπ' ὤ-

μου τῆς τέχνης των τὰ ἐργαλεῖα σπεύδουν γοργοί.
Ἡ ἡμερησία μάχη τοῦ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνος, τοῦ
ἀνευ διαλείψεως, τοῦ ἀνευ ἀνγκωχῆς, ἄρχεται κατὰ
τὴν ὥραν ταύτην.

Ἡδὴ τοῦ ἡλίου αἱ πρῶται ἀκτίνες φωτίζουν τῆς
ἀτιμώσεώς του τὸν κοιτῶνα.

Μόνον ὅσοι ἐδοκίμασαν συμφορὰς ἀληθμονήτους,
ὅσοι εἶδον ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς νὰ πτερυγίσουν
προσφιλεῖς ψυχαί, ἐννοοῦν πῶς ἐντείνει, πῶς ἐξα-
γχιώνει τὴν ὁδὸν ἢ ἔλευσις τῆς ἡμέρας, ἢ ἐπάνο-
δος τοῦ φωτός.

Ἡ νύξ διὰ τοῦ σκοτεινοῦ μυστηρίου της δὲν ἐπι-
τρέπει τελείαν, σαφή, τὴν ἀντίληψιν τῆς συμφο-
ρᾶς· καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἀσχεῖ παρήγορον
ἐπίδρασιν τὸ σκότος. Ἡ διάνοια θολή, κεκηληκνῶν
ὑφίσταται ἀσθένωσιν τῆς κρίσεώς της καὶ εἰσδέχε-
ται τὴν παραμυθούσαν ἐπήρειαν αἰνεῖ δισταγμοῦ.
Μετέχει τοῦ ὄνειρου ἡ νύξ καὶ ὅταν ἔτι γρηγοροῦ-
μεν· καὶ ἐνίοτε μὲν μεγαθύνει τὰ πράγματα, ἀλλὰ
καὶ συνηθέστατα ἐμπνέει ἡμῖν τὴν πλάνον ἐλπίδα,
ὅτι ὅπτασιαι μᾶς τυραννοῦν, ὅτι τίποτε δὲν εἶναι
πραγματικὸν ἐν τῇ βαρβαρίᾳ ταύτῃ τῶν συμφορῶν
παρελᾶσαι.

Ἄλλ' ἔρχεται ἡ ἡμέρα μὲ τὸ φῶς τὸ ἄγριον, μὲ
τὴν διαυγῆ των πάντων παράστασιν, ἡ ὁποία στε-
ρεοποιεῖ τὴν πραγματικότητα, καταυγάζει τὴν τρα-
γικὴν ἀλήθειαν καὶ μᾶς λέγει ὅτι εἰμαρμένον εἶναι
εἰς ἡμᾶς, ὑπ' αὐτὰς τὰς συνθήκας νὰ ἀντιμετωπι-
σωμεν ἐφεξῆς τὴν ζωὴν. Οἱ δισταγμοὶ οὕτω διελύ-
θησαν ὑπὸ τὸ φῶς, ὡς διαλύεται ἡ πρωϊνὴ ὁμίχλη.

Θέλων νὰ ρίψῃ τελευταῖον βλέμμα εἰς τὸν οἶκον,
ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀνεπιστρεπτὶ τὸν ἐφυγάδευσεν ἡ ἀτι-
μία εἰσῆλθε καὶ εἰς τὸν θάλαμον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου
εἶχεν ἀφαιρᾶσαι τὰ τέκνα του. Αἱ μικραὶ κλῖναι
τῶν παρέκειντο, ἐν ἀταξίᾳ, ὡς τὰς ἀφῆκε. Τὰ
προσκεφάλαια ἔφερον ἀκόμη τὸν τύπον τῶν κεφα-
λῶν αὐτῶν, ὡς κατὰ τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν διέκοψε
τὸν ἀμέριμον αὐτῶν ὕπνον.

— Ταλαίπωρα, δυστυχισμένα ὄρφανά, βλαστὰ-
ρια μαρτυμένα! Ποιὸς ξέρει, ἂν δὲν ἐκουράστηκε
ἀκόμα ὁ Θεός, κ' ἂν δὲν θὰ ἐξακολουθήσετε νὰ ἐξο-
φλήτε καὶ σεῖς εἰς τὴν τύχην, τῇ μαύρῃ τὴν κατάρ-
α ὑπο βαρύνει, φαίνεται, ἀπάνω στὸν ἄμοιρο πα-
τέρα σας.

Ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ τοίχου μικρὰν θαγκεροτυ-
πίαν, τὴν εἰκόνα τοῦ πατρὸς του, ἧς ἡ ἀπροσδιόρι-
στος, ἡ ὑελώδης μορφή ἐσελάγιζεν ὑπὸ τὸ φίλημα
τῶν πρώτων ἡλιακῶν ἀκτίνων. Τὴν ἔθεσεν ἐν τῷ
κόλπῳ του, ἐκλείδωσε τὴν ἐξώθυραν καὶ ἔφυγεν ἐ-
κείθεν διὰ νὰ μὴ ἐπανεέλθῃ πλέον ποτὲ.

Ποῦ ἐκρύβη; εἰς ποῖαν ἐρημίαν εἰς ποῖαν λόχμην
ὁ λέων οὗτος ὁ τραχυματίας, ἔκρυψε τὰς αἰμασσοῦ-
σας πληγὰς του;

Οὐδεὶς τὸν εἶδε· ἀλλὰ περὶ τὴν τρίτην μετὰ με-
σημβρίαν ὥραν μὲ ὠχρὰν μὲν τὴν μορφήν, ὡς νεκροῦ,
μὲ λευκανθεῖσαν τὴν κόμην, ἀλλ' ἥρεμος, γαλήνιος
ἔκρουε τὴν θύραν τῆς εἰκίας τοῦ λοχαγοῦ Φιλίππου
Βράχκα.

[Ἐπεται συνέχεια]

EMMANOYHΛ Σ. ΛΥΚΟΥΔΗΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΞΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΠΑΥΛΟΣ ΧΑΪΖΕ

Ὁ Παῦλος Χάϋζε, ὁ πρωτεύων ἐν Γερμανίᾳ
ποιητῆς καὶ διηγηματογράφος, ἐγεννήθη τὸ 1830
ἐν Βερολίνῳ. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο φιλόλογος, ὡς
καὶ ὁ θεῖος καὶ ὁ πάππος αὐτοῦ, ὅστις ὑπῆρξεν εἰς
τῶν διακεκριμένων διδασκάλων καὶ γραμματικῶν
τῆς Γερμανίας περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος καὶ
τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος.

Καὶ ὁ Παῦλος Χάϋζε ἐσπούδασε κατ' ἀρχὰς μὲν
τὴν κλασικὴν, ἔπειτα δὲ τὴν ῥωμανικὴν φιλολογίαν,
ἐπεσκέφθη τὸ 1852 τὴν Ἰταλίαν πρὸς ἐπιστημονικὰς
σπουδὰς καὶ τὸ 1854 προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως
τῆς Βαυαρίας Μαξιμιλιανοῦ εἰς Μόναχον ἵνα ἀφιε-
ρωθῇ ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ μελέτας.

Τὰ πρῶτα αὐτοῦ ποιητικὰ δοκίμια ἦσαν τρα-
γωδία καὶ διηγήματα, ταῦτα δὲ τὰ τελευταῖα
ἀπέδειξαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ μέγα τοῦ ποιητοῦ τά-
λαντον. Κατόπιν πληθὺς λυρικῶν ποιημάτων καὶ
διηγημάτων ἐμμέτρων καὶ πεζῶν ἐστερέωσε τὴν με-
γάλην αὐτοῦ φήμην. Ἐξοχος φαντασία, καλλιτε-
χνικὴ τελειότης καὶ χάρις διακρίνουσι πάντα τὰ
εἰς μέγαν ἀριθμὸν πολλαπλασιασθέντα ποιητικὰ αὐ-
τοῦ καὶ μυθιστορικὰ ἔργα. Συλλογαὶ ὁλόκληροι αὐ-
τῶν δημοσιεύονται ἀπὸ τεσσαρακονταετίας ἤδη εἰς
ἐπανειλημμένους ἐκδόσεις. Ἀλλὰ καὶ ὡς δραματικός
διεκριθῇ ὁ Χάϋζε. Τὸ μέγιστον μυθιστορικὸν αὐτοῦ
ἔργον «τὰ τέκνα τοῦ κόσμου» ἐνεφανίσθη τὸ 1873,
ἔκτοτε δὲ ἐξεδόθη εἰκοσάκις περίπου. Τὸ δεῦτερον
μέγα αὐτοῦ μυθιστόρημα «ἐν τῷ παραδείσῳ» ἐνε-
φανίσθη τὸ 1875, ἀμφότερα δὲ θεωροῦνται ἐξοχῶς
δημιουργικῆς φαντασίας καὶ δυνάμειος ἔργα. Τὰ
ἅπαντα αὐτοῦ περιλαμβάνονται εἰς 25 περίπου
τόμους.